

IV SA/Wa 1770/14 - Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie

LEX nr 2326148

Wyrok

Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie

z dnia 13 stycznia 2015 r.

IV SA/Wa 1770/14

Status:

orzeczenie prawomocne

UZASADNIENIE

Skład orzekający

Przewodniczący: Sędzia WSA Piotr Korzeniowski (spr.).

Sędziowie WSA: Alina Balicka, Wanda Zielińska-Baran.

Sentencja

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 13 stycznia 2015 r. sprawy ze skargi A.V. na decyzję Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia (...) lipca 2014 r. nr (...) w przedmiocie odmowy przywrócenia obywatelstwa polskiego oddala skargę

Uzasadnienie faktyczne

Przedmiotem zaskarżenia jest decyzja Ministra Spraw Wewnętrznych (dalej: Minister) znak:(...) z (...) lipca 2014 wydana na podstawie art. 138 § 1 pkt 1 ustawy z 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 267 z późn. zm., dalej: k.p.a.) oraz art. 38 ust. 3 w zw. z art. 39 ust. 1 ustawy z 2 kwietnia 2009 r. o obywatelstwie polskim (Dz. U. z 2012 r. poz. 161 z późn. zm.) wydana po rozpatrzeniu wniosku pani A.V. (dalej: skarżąca, strona, wnioskodawczyni) o ponowne rozpatrzenie sprawy zakończonej decyzją Ministra Spraw Wewnętrznych z (...) czerwca 2014 r., nr (...), odmawiającej przywrócenia obywatelstwa polskiego obywatelce (...) pani A.V. (w polskich dokumentach (...)), nazwisko rodowe S., ur.(...) stycznia 1956 r. w miejscowości (...), córki M. i M., nazwisko rodowe L.

W decyzji z (...) lipca 2014 r. Minister utrzymał w mocy zaskarżoną decyzję z (...) czerwca 2014 r.

Stan sprawy przedstawiał się następująco.

Pani A.V. w dniu (...) lutego 2014 r. wystąpiła do Ministra z wnioskiem o przywrócenie obywatelstwa polskiego. Mając na uwadze, że w sprawie o przywrócenie obywatelstwa polskiego stronie, powzięto wątpliwość, czy ww. nie posiada obywatelstwa polskiego, Minister przekazał kopię wniosku strony celem przeprowadzenia przez Wojewodę (...) (dalej: Wojewoda) z urzędu postępowania o potwierdzenie posiadania obywatelstwa polskiego przez ww.

W dniu (...) kwietnia 2014 r. Wojewoda wszczął z urzędu postępowanie w sprawie potwierdzenia posiadania obywatelstwa polskiego przez panią A.V. Minister w postanowieniu z (...) maja 2014 r. Nr (...) zawiesił z urzędu (na podstawie art. 97 § 1 pkt 4 k.p.a.) postępowanie w sprawie o przywrócenie obywatelstwa polskiego pani A.V.

W przedmiotowej sprawie ustalono, że wnioskodawczyni utraciła obywatelstwo polskie na podstawie przepisów Konwencji w sprawie uregulowania obywatelstwa osób o podwójnym obywatelstwie zawartej w 21 stycznia 1958 r. przez Rząd PRL i Rząd ZSRR (Dz. U. Nr 32, poz. 143).

Wojewoda ustalił, że rodzice małoletniej wówczas wnioskodawczyni, zamieszkujący w dacie wejścia w życie ww. Konwencji na terenie byłego ZSRR (obecnie terytorium (...)) nie złożyli w przewidzianym terminie oświadczenia o wyborze obywatelstwa polskiego na podstawie powyższej Konwencji. Wojewoda stwierdził, że wnioskodawczyni utraciła obywatelstwo polskie (...) maja 1959 r. na podstawie przepisów Konwencji w sprawie uregulowania obywatelstwa osób o podwójnym obywatelstwie zawartej w dniu 21 stycznia 1958 r.

Wojewoda w decyzji z (...) maja 2014 r. nr (...) odmówił potwierdzenia posiadania obywatelstwa polskiego przez skarżącą. Przedmiotowa decyzja stała się ostateczna. Wobec ustania przyczyny zawieszenia postępowania, Minister w postanowieniu z (...) czerwca 2014 r. znak: (...) podjął z urzędu postępowanie w sprawie o przywrócenie obywatelstwa polskiego pani A. V. Po rozpatrzeniu przedmiotowego wniosku Minister w decyzji z (...) czerwca 2014 r., nr (...) odmówił przywrócenia obywatelstwa polskiego wnioskodawczyni. Decyzja Ministra została doręczona stronie postępowania (...) czerwca 2014 r. W dniu (...) lipca 2014 r. pani A.V. złożyła wniosek, do Ministra, o ponowne rozpatrzenie sprawy. W decyzji z (...) lipca 2014 r. Minister utrzymał w mocy zaskarżoną decyzję z (...) czerwca 2014 r.

W skardze skarżąca wniosła o przywrócenie jej obywatelstwa polskiego i ponowne rozpatrzenie sprawy. W uzasadnieniu skargi skarżąca podniosła, że jej sytuacja jest nietypowa i skomplikowana. Skarżąca wyjaśniła także, że jej dziadkowie byli Polakami, matki siostra jest Polką zamieszkałą w S., a matka do 1942 r. również posiadała obywatelstwo polskie.

W odpowiedzi na skargę Minister podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko w sprawie i wniósł o oddalenie skargi.

W piśmie z (...) stycznia 2014 r., zatytułowanym "Uzupełnienie zarzutów skargi", pełnomocnik skarżącej zaskarżonej decyzji zarzucił naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy, tj.: art. 7, 77, 107 § 3 k.p.a., poprzez dokonanie ustalenia faktycznego niezgodnego z treścią ostatecznej decyzji Wojewody z (...) maja 2014 r. w przedmiocie odmowy potwierdzenia posiadania przez skarżącą obywatelstwa polskiego, polegającego na stwierdzeniu, że zgodnie z ww. decyzją rodzice skarżącej nie złożyli w terminie przewidzianym w Konwencji w sprawie uregulowania obywatelstwa osób o podwójnym obywatelstwie z 21 stycznia 1958 r. oświadczenia o wyborze obywatelstwa, na skutek czego skarżąca utraciła obywatelstwo polskie, podczas gdy z uzasadnienia decyzji Wojewody nie wynika czy skarżąca kiedykolwiek posiadała obywatelstwo polskie, a jeżeli tak, czy i na jakiej podstawie i w związku z jakimi okolicznościami faktycznymi (m.in. zaniechaniem złożenia stosownego oświadczenia rodziców na podstawie przepisów Konwencji) utraciła to obywatelstwo. Mając powyższe na uwadze, pełnomocnik skarżącej wniósł o: uchylenie zaskarżonej decyzji w całości oraz o uchylenie w całości decyzji organu

pierwszej instancji. W uzasadnieniu pisma z (...) stycznia 2014 r. podniesiono także, że wyłączną przyczyną faktyczną wydania zaskarżonego rozstrzygnięcia było stwierdzenie, że rodzice skarżącej nie złożyli w terminie przewidzianym w Konwencji w sprawie uregulowania obywatelstwa osób o podwójnym obywatelstwie z 21 stycznia 1958 r. oświadczenia o wyborze obywatelstwa. W ocenie pełnomocnika skarżącej, wnikliwa analiza treści decyzji Wojewody w żaden sposób nie prowadzi do wniosku, iż organ ten ustalił, że rodzice skarżącej nie złożyli w stosownym terminie oświadczenia na podstawie przepisów Konwencji. W uzasadnieniu decyzji Wojewody nie pojawia się jakiegokolwiek stwierdzenie w tym zakresie oraz nie zostały wskazane jakiegokolwiek podstawy faktyczne i dowodowe takiego ustalenia. Według pełnomocnika skarżącej, Wojewoda nie ustalił także następujących, kluczowych zarówno dla postępowania przed Wojewodą jak i postępowania toczącego się przed Ministrem okoliczności, tj.: 1) czy skarżąca posiadała kiedykolwiek obywatelstwo polskie; jeżeli tak, na skutek jakich okoliczności i na jakiej podstawie prawnej je nabyła; 2) czy skarżąca kiedykolwiek utraciła obywatelstwo polskie; jeżeli tak, na skutek jakich okoliczności i na jakiej podstawie prawnej je utraciła; 3) czy rodzice skarżącej posiadali w chwili wejścia w życie Konwencji to samo obywatelstwo; jeżeli nie, która z norm art. 4 Konwencji znalazła zastosowanie w sprawie skarżącej; 4) na skutek jakich okoliczności i na jakiej podstawie prawnej skarżąca stała się obywatelką Ukrainy. Wobec powyższych, rażących braków w decyzji Wojewody, w szczególności wobec braku ustalenia czy rodzice skarżącej zaniechali terminowego złożenia oświadczenia w trybie art. 2 Konwencji, decyzja Ministra godzi w zasadę prawdy obiektywnej oraz zasadę wszechstronności postępowania dowodowego.

Uzasadnienie prawne

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie, zważył co następuje:

Uprawnienia wojewódzkich sądów administracyjnych, określone między innymi art. 1 § 1 i § 2 ustawy z 25 lipca 2002 r. Prawo o ustroju sądów administracyjnych (Dz. U. Nr 153, poz. 1269) oraz art. 3 § 1 ustawy z 30 sierpnia 2002 r. - Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 270 z późn. zm., dalej: p.p.s.a.), sprowadzają się do kontroli działalności administracji publicznej pod względem zgodności z prawem, tj. kontroli zgodności zaskarżonego aktu z przepisami postępowania administracyjnego, a także prawidłowości zastosowania i wykładni norm prawa materialnego. Zgodnie z art. 134 ustawy Sąd rozstrzyga w granicach sprawy nie będąc jednak związany zarzutami i wnioskami skargi oraz powołaną podstawą prawną.

Aby wyeliminować z obrotu prawnego akt wydany przez organ administracyjny konieczne jest stwierdzenie, że doszło w nim do naruszenia bądź przepisu prawa materialnego w stopniu mającym wpływ na wynik sprawy, bądź przepisu postępowania w stopniu mogącym mieć istotny wpływ na rozstrzygnięcie, albo też przepisu prawa dającego podstawę do wznowienia postępowania (art. 145 § 1 pkt 1 lit. a-c, p.p.s.a.) lub stwierdzenia nieważności (art. 145 § 1 pkt 2 p.p.s.a.).

W przedmiotowej sprawie Sąd uznał, że skarga jest niezasadna, gdyż zaskarżona decyzja odpowiada prawu.

Materialnoprawną podstawą wydania zaskarżonej decyzji jest art. 38 ust. 1 ustawy z 2 kwietnia 2009 r. o obywatelstwie polskim (Dz. U. z 2012 r. poz. 161). Zgodnie z tym przepisem cudzoziemcowi, który utracił obywatelstwo polskie przed dniem 1 stycznia 1999 r. na podstawie:

- 1)** art. 11 lub 13 ustawy z dnia 20 stycznia 1920 r. o obywatelstwie Państwa Polskiego;
- 2)** art. 11 lub 12 ustawy z dnia 8 stycznia 1951 r. o obywatelstwie polskim;
- 3)** art. 13, 14 lub 15 ustawy z dnia 15 lutego 1962 r. o obywatelstwie polskim przywraca się obywatelstwo polskie, na jego wniosek.

Z treści art. 38 ust. 1 ustawy o obywatelstwie polskim wynika wprost, że o przywrócenie mogą się starać tylko osoby, które zostały go pozbawione na mocy przepisów ustaw o obywatelstwie polskim.

W niniejszej sprawie organ prawidłowo wskazał, że określony w art. 38 ustawy o obywatelstwie polskim katalog przepisów dotyczący utraty obywatelstwa polskiego jest katalogiem zamkniętym. Zatem cudzoziemka wnosząca o przywrócenie obywatelstwa polskiego musiała, przed 1 stycznia 1999 r. utracić posiadane obywatelstwo polskie na podstawie któregoś z przepisów wskazanych w art. 38 ust. 1 pkt 1, 2, 3 ww. ustawy. Jednocześnie w stosunku do cudzoziemki nie mogą zachodzić przesłanki wyłączające przywrócenie obywatelstwa polskiego, o których mowa w art. 38 ust. 2 pkt 1, 2, 3 oraz ust. 3 ustawy o obywatelstwie polskim.

Minister prawidłowo ustalił w oparciu o istniejącą w obiegu prawnym i obowiązującą decyzję Wojewody z (...) maja 2012 r., że skarżąca utraciła obywatelstwo polskie na podstawie przepisów Konwencji w sprawie uregulowania obywatelstwa osób o podwójnym obywatelstwie zawartej (...) stycznia 1958 r. przez Rząd PRL i Rząd ZSSR (Dz. U. Nr 32, poz. 143). Należy podkreślić, że przepisy tej Konwencji nie są ujęte w art. 38 ustawy o obywatelstwie polskim, jako warunkujące przywrócenie cudzoziemcowi obywatelstwa polskiego na podstawie tego przepisu.

Odnosząc się do zarzutów podniesionych w piśmie zatytułowanym "Uzupełnienie zarzutów skargi", należy stwierdzić, że skarżąca nie może w przedmiotowym postępowaniu skutecznie kwestionować podstawy prawnej utraty posiadanego przez nią do dnia (...) maja 1959 r. obywatelstwa polskiego, jeżeli podstawa ta wynika z ostatecznej decyzji administracyjnej. Wojewoda w przedmiotowej decyzji w sposób prawidłowy ustalił, że rodzice małoletniej wówczas skarżącej, zamieszkujący w dacie wejścia w życie ww. Konwencji na terenie ZSRR (obecnie na terytorium (...)) nie złożyli w przewidzianym terminie oświadczenia o wyborze obywatelstwa polskiego na podstawie powyższej Konwencji.

Zgodnie z zasadą trwałości ostatecznych decyzji administracyjnych (art. 16 § 1 k.p.a.) decyzje, od których nie przysługuje odwołanie lub wnioski o ponowne rozpatrzenie sprawy, a więc decyzje ostateczne, nie mogą być wzruszane dowolnie, lecz tylko w przypadkach i trybie określonym przez k.p.a. Ich trwałość polega więc na ograniczeniu możliwości ich wzruszenia, nie jest zatem równoznaczna z jej niezmiennością.

Decyzji ostatecznej służy tzw. domniemanie legalności, które oznacza, że jest ona ważna i powinna być wykonywana dopóty, dopóki nie zostanie zmieniona, uchylona lub nie zostanie stwierdzona jej nieważność przez właściwy organ i z zachowaniem przepisanej trybu postępowania. Decyzja Wojewody z (...) maja 2014 r. jest dokumentem urzędowym a zatem, niezależnie od zasady jej trwałości (art. 16 k.p.a.), korzysta ona także z domniemania, przewidzianego w art. 76 k.p.a. Decyzja Wojewody jest ostateczna, co

oznacza w kontrolowanym postępowaniu, rozstrzygnięcie sprawy w sposób definitywny. Dopiero gdyby nastąpiła eliminacja z obrotu prawnego w trybie prawem przewidzianym ostatecznego rozstrzygnięcia, wówczas otworzyłaby się możliwość ponownego rozstrzygnięcia tej samej sprawy. Każda decyzja ostateczna, zgodnie z zasadą ogólną trwałości ostatecznych decyzji administracyjnych (art. 16 § 1 k.p.a.), podlega szczególnej ochronie w celu zapewnienia stabilności stosunków prawnych, co w konsekwencji stanowi ochronę praw nabytych adresatów tej decyzji. Z tego też względu wzruszenie decyzji ostatecznej może mieć miejsce jedynie w przypadkach ściśle określonych w przepisach prawnych - bez możliwości korzystania z wykładni rozszerzającej przy interpretacji tych przepisów.

Wojewoda w uzasadnieniu decyzji z (...) maja 2014 r. wyjaśnił, że z dniem 19 stycznia 1951 r. weszła w życie ustawa z dnia 8 stycznia 1951 r. o obywatelstwie polskim (Dz. U. Nr 4, poz. 25). Przepis art. 2 cyt. ustawy stanowił, że z dniem wejścia w życie ustawy obywatelami polskimi są osoby, które mają obywatelstwo polskie na podstawie dotychczasowych przepisów.

Zgodnie z art. 4 pkt 2 cyt. ustawy, obywatelstwo polskie traciły osoby zamieszkałe za granicą (w tym również na byłym terytorium II RP a obecnie b. ZSRR) jeżeli były narodowości (...). W dniu 8 maja 1958 r. zaczęła obowiązywać Konwencja między Rządem PRL i Rządem ZSRR w sprawie uregulowania obywatelstwa osób o podwójnym obywatelstwie, podpisana w Warszawie 21 stycznia 1958 r. Konwencja ta ostatecznie uregulowała kwestie posiadania obywatelstwa polskiego przez osoby zamieszkałe na terytorium ZSRR, które posiadały obywatelstwo polskie w dniu 31 sierpnia 1939 r.

Osoby zamieszkujące na terytorium jednej ze stron a posiadające jednocześnie obywatelstwo polskie i radzieckie mogły na podstawie powyższej konwencji, w terminie do 8 maja 1939 r., wybrać obywatelstwo jednej ze stron przez złożenie właściwego oświadczenia przed uprawnionym organem. Osoby, które nie złożyły takiego oświadczenia w przewidzianym terminie, zachowywały obywatelstwo wyłącznie tej strony na terytorium której zamieszkiwały. W związku z powyższym skarżąca przed przyjazdem do Polski w roku 1987 posiadała wyłącznie obywatelstwo radzieckie, a następnie (...).

Wojewoda ustalił, także że w czasie pobytu w Polsce skarżąca nie nabyła obywatelstwa polskiego i nadal posiada status cudzoziemki - obywatelki (...).

Z tych też względów zarzuty podniesione w piśmie z (...) stycznia 2014 r. stanowiącym uzupełnienie zarzutów skargi nie mogą być uznane za zasadne.

Wobec powyższego Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie na podstawie art. 151 p.p.s.a. orzekł jak w sentencji wyroku.